

junij 2023

Zgodbe o Krožnem gospodarstvu v turizmu

CIRCLE2

Funded by
the European Union

Kontakti

PLMTC

vaida.sinkeviciene@paneveziomc.lt

Bluebook

monica.pomero@bluebook.it

CGU

J.Baird@gcu.ac.uk

Tarsus Ticaret ve Sanayi Odasi

r.sari@tarsustso.org.tr

Šolski Center Celje

spela.kumer@sc-celje.si

ACCI

nelson.sousa.mendes@gmail.com

benjamincottmcconnell@gmail.com

Dokument je bil ustvarjen za digitalno uporabo. Priporočamo vam, da se izogibate tiskanju, razen če menite, da je to nujno potrebno. V primeru, da se odločite za tiskanje, vam priporočamo, da izberete 100-odstotni papir FSC.

Slika na naslovnici: Adobe Stock

[CIRCLE2](#): poklicno izobraževanje in usposabljanje ter MSP na poti h krožnemu gospodarstvu.

Zgodbe o krožnem gospodarstvu v turizmu

Intervjuji, ki jih predstavljamo, so bili opravljeni v okviru projekta CIRCLE2 in so namenjeni poročanju o uporabi načel krožnega gospodarstva v turističnem sektorju na različnih ravneh.

Intervjuvali smo šest oseb. Najprej v Litvi, ki je vodilna država projekta, nato pa v državah drugih partnerjev: Italija, Turčija, Slovenija, Španija in Škotska.

To so zgodbe samozaposlenih oseb, lastnikov mikro in malih podjetij ter strokovnjakov z različnih področij turizma: turističnega vodnika v Litvi, lastnika majhnega B&B v Italiji, raziskovalca kulture hrane in vodje Tarsus Slow Food v Turčiji, vodjo mreže prireditvenih prostorov v Sloveniji, vodjo podjetja ALSA v Španiji in strokovnjaka za upravljanje dogodkov na Škotskem.

Ta dokument je namenjen dijakom in učiteljem v poklicnem izobraževanju in usposabljanju, kot vir navdiha za izobraževalne dejavnosti. Hkrati verjame, da je lahko zanimiv za vse, ki nameravajo na krožno gospodarstvo pogledati z večplastnega vidika.

Intervjuji so na voljo tudi na [YouTubu](#).

Ekipa CIRCLE2

Vsebina

Dobrodošli na počasnem, edinstvenem in krožnem turističnem doživetju

Litva **04**

Velik izziv majhnega B&B

Italija **08**

Lokalna hrana in običaji

Turčija **10**

Od njive do krožnika v pol dneva

Slovenija **12**

Na poti od leta 1923

Španija **14**

Upravljanje dogodkov in KG

Škotska **16**

DOBRODOŠLI NA POČASNEM, EDINSTVENEM IN KROŽNEM TURISTIČNEM DOŽIVETJU

INTERVJU Z DAIVO TANKŪNAITĒ

Intervju opravil Panevezio darbo rinkos mokymo centras

ŠTUDIJA PRIMERA: POČASNI TURIZEM

Daiva Tankūnaite

Sem Daiva Tankūnaite. Moja velika strast, ljubezen in delo je turizem. V tej panogi delam že več kot 30 let. Verjamem, da sem našla svoj poklic. Sem turistična vodnica, predavateljica na področju turizma, vodim predavanja in različne tečaje za vodnike. Skupaj s somišljeniki smo v Litvi ustanovili združenje počasnega turizma.

Slike: Daiva Tankūnaitė (osebni album)

KAJ JE POČASNI TURIZEM?

Omeniti je treba, da gre predvsem za družbeno gibanje, ki se je rodilo v mestih in regijah po vsem svetu. Morda se je začelo s hrano, restavracijami s hitro prehrano, ko so ljudje želeli jesti drugače, bolj in okusneje, jesti izdelke, pridelane v domači regiji ali državi, ki so narejeni z ljubeznijo in toplino. Nato se je ideja očitno razširila na koncept počasnega mesta, zdaj pa bi radi rekli, da bi si vsi zelo želeli počasnega načina življenja.

Počasna hrana, počasen način življenja in počasen turizem.

Drugo zelo pomembno bistvo je, da "počasen" ne pomeni nujno fizično počasen. Počasnost se nanaša na izkušnje, okus, vid, zaznavo, občutke. Da bi lahko nekako ustavili svoje občutke, bodisi pri tempu življenja, vzgoji otrok ali pri kakršnem koli ustvarjanju, in tako našli čas za počitek ali doživeli nekaj globokega.

To je le gibanje, a kljub temu se vsi sklicujejo na angleško besedo "Slow" in te štiri črke predstavljajo "trajnostno", "lokalno", "ekološko" in "dobro počutje". Temu pravimo tudi duh kraja, uveljavilo pa se je tudi latinsko ime "*Genius Loci*". Na nek način se na nekem mestu dobro počutite, ker ima določeno energijo, in je ni tako preprosto "odkleniti" s ploskanjem z rokami.

KDO SO STRANKE POČASNEGA TURIZMA?

Niso počasni, vendar jih je mogoče opredeliti z različnimi merili zrelosti. So izkušeni. Z drugimi besedami, so izkušeni in morda želijo bolj čutiti kot videti. Pogosto potujejo zaradi izkušenj, ki jih bodo doživeli. Seveda so videli in obiskali različne kraje in iščejo novosti. Zavedajo se, da se bodo morali potruditi, da bodo nekaj dosegli.

Pojdimo v [Pasvalys](#) (Litvansko mesto). V njegovi bližini se nahaja Riaubonijev vodni mlin. Tam si lahko ogledate pristno predenje volne s kardanom na vodni pogon in striženje ovčje volne, skupaj s skupnostjo in ljudmi, ki tam ustvarjajo. Naše domače ovce, ki se pasejo na travniku, se postrijejo, volna se priveže na kolovrat in se nato prede na istem mestu. Spredete lahko tudi svoj spominek in ga odnesete domov. Kar je najbolj fascinantno - šarm vseh ljudi, ki pri tem sodelujejo.

Ko smo organizirali Dneve kulturne dediščine, smo se odpravili na izlet v obrtni center Upytė. Gospa Vilienė, znana obrtnica, je vsem naročila, naj spletejo tradicionalni trak, ki ga mladi radi nosijo na zapestju. Izkazalo se je, da je to lahko resnično čarobno. Pred leti, ko obrtnica ni imela drugih sredstev za pomiritev, je od božiča do velike noči preživljala čas ob tem pletarskem stroju. Včasih je bilo to delo nekakšna meditacija, saj ni imela veliko drugih možnosti. In tudi mi smo se prepustili tej meditaciji. Vsi pletejo, in vedno si želijo splesti še nekaj za prijateljico ali za moža, da bi odnesli domov. Ko sem jim rekla: "Gremo, gremo!" so odvrnili: "Čakajte, kje je zdaj ta počasni turizem?"

Bog je v podrobnostih, v preprostosti.

KDO LAHKO POSTANE PONUDNIK POČASNEGA TURIZMA?

Ljudje že živijo na ta način in mi jih najdemo. Z drugimi besedami, ta oseba bi to dejavnost razvijala na tak ali drugačen način. Tu nastopijo strukture turističnih podjetij. V akcijo vstopijo vodniki in organizacije, ki aktivno iščejo, kaj bi ponudili strankam. Večinoma ta oseba v resnici ne želi prodajati sama. Tako je. Ali pa se ljudje srečujejo na dogodkih, projektih, konferencah.

Svoje mesto morate imeti radi. Če ne, ga morate vsaj spoštovati. Najprej morate prevzeti odgovornost, verjeti v to kar počnete, nato pa raziskati, kar se vam zdi zanimivo. Ključno je, da spoznate kraj, in poiščete ljudi v njem. Če se odpravljate na kraj brez življenja, morate imeti sami kaj povedati ali pa mora biti razgled vreden milijone, v nasprotnem primeru so potrebni ljudje

Mala mesta in vasi
Ljudje vseh starosti
Obrtniki
Tradicija
Kulturna dediščina
Strast in izkušnje

Slika: Indrė Stulgaitė-Kriukienė | Delo Remigijusa Kriukasa [“Glasremis”](#)

KAKŠEN PRIMER POČASNEGA TURIZMA BI LAHKO NAVEDLI?

Kot primer lahko navedemo [kmetijo Bagotas Ciba](#) v mestu Kazlų Rūda. Družina redi koze, zato se je odločila organizirati družinske izlete v borov gozd s kozami. Otroci se skupaj s prijatelji med praznovanjem rojstnega dne odpravijo na sprehod s kozo. Starši hodijo zraven, pozneje pa v gozdu pijejo čaj in se pogovarjajo o teh živalih. Fotografiranje, ki je dandanes večinoma nujno za vsakogar, je odlično.

Podobno velja za trajnost, ki je v turizmu prisotna skupaj z vsemi drugimi vidiki.

Ko prispejo v Rozalimas (majhno litovsko mesto), kjer je pokopana mati G. Petkevičaitė-Bitė (1861-1943), litovske pedagoginje, pisateljice in aktivistke, so vsi zelo zaskrbljeni, ker niso prinesli sveče, ki bi jo prižgali zanjo.

Ali v [Šiluvi](#) (majhno litovsko mesto), kjer je pokopan Eimantas Nekrošius (1952-2018) (slavni gledališki režiser) – tudi tukaj člane skupine začne skrbeti, ker nimajo sabo sveče, ki bi jo prižgali in položili na grob. In potem vse vprašam: "Kdo bo odnesel to svečo, ki jo bi pustili tukaj? Ali naj jih sorodniki vsakih šest mesecev zberejo in poberejo iz grobov?"

Mačernis (1921-1944), slavni litovski pesnik je pokopan v borovem gozdu na majhnem hribu s pogledom na svojo domovino. Do tja se morate sprehoditi več kilometrov, sveče pa so na celotni poti. Zato mladim, ki jih skrbi za svečo, običajno predlagam: "Morda je bolje, da jih zberemo in odnesemo te tri kilometre do zabožnikov?" To je pomembneje kot prižgati svečo.

Steklarski umetniški studio "[Glasremis](#)". Ime Remigius Kriukas (litovski steklarski umetnik) poznajo številni ljudje. Imajo zelo močno notranjo kulturo in izredno smo veseli, da so ponovno prižgali svoje peči in jih odprli za javnost. In še situacija, ko se pojavi izjemna edinstvenost. Tu ni treba izobesiti posebne zastave počasnega turizma. Zagotoviti moramo edinstveno izkušnjo. Edinstvenost. In ker je prav takšna, jo želimo predstaviti vsem skupinam. To je najpomembnejša stvar - zanimivo je za vse. Zanimiva je za otroke, odrasle in celo za tiste, ki jih je težje navdušiti - za generacijo štiridesetletnikov. Ko so festivali jazza, se igra jazzovska glasba, gorijo peči in se rodijo umetniška dela. Nagovorimo lahko tudi tisti kompleksni del družbe, za katerega ne vemo, kaj naj mu ponudimo.

KAJ BI PRIPOROČILI IN ZAŽELELI BODOČIM TURISTIČNIM STROKOVNJAKOM IN NJIHOVIM UČITELJEM, KI ŽELIJO OKREPITI TRAJNOSTNI TURIZEM?

Pred kratkim smo govorili z učencem, ki je pisal znanstveno delo o dediščini. Imel sem preprosto priporočilo. Najprej se morate sami odpraviti v mesto, in si ogledati vse to. Drugače ne bo šlo. In vprašanje učiteljev, ljudi, ki poučujejo - ali ste bili tam? Skratka, mladi morajo to najprej doživeti. To morajo doživeti sami.

VELIK IZZIV MAJHNEGA B&B

INTERVJU Z

ARIELLO KRISTIANSON

Intervju opravil Bluebook srl

ŠTUDIJA PRIMERA: NASTANITEV

Tu živim že dvanajst let. Moje podjetje Verdmont je majhen hotel z zajtrkom, ki se je razvil v zadnjih devetih do desetih letih. Eno od naših vodil je, da poskušamo biti čim manj opazni. Tako so lahko ljudje, ko gredo na počitnice, prepričani, da ne povzročajo dodatnih težav okolju.

Ariella Kristianson v Verdmontu

Sončni kolektorji, sončne toplotne luči LED, toplotna črpalka 80 % zmanjšanje emisij, zbiranje deževnice, okolju prijazna čistila, varstvo

KATERE UKREPE STE SPREJELI ZA UPRAVLJANJE ENERGIJE?

Naše največje naložbe so bile prav na tem področju. V zadnjih desetih letih smo s sončnimi kolektorji pokrili velik del porabe energije, da pa bi zmanjšali energetske vpliv v vseh prostorih, smo uvedli tudi sončno toploto. Seveda smo porabo energije zmanjšali z žarnicami LED in z uporabo sončne energije za razsvetljavo na vrtu. Druga odločitev, ki smo jo sprejeli za zimsko ogrevanje, je bila namestitev toplotne črpalke. To pomeni, da smo emisije zmanjšali za 80 odstotkov, saj je zelo učinkovita in odlična način ogrevanja. Na področju energije ponujamo tudi polnjenje električnih vozil.

KAJ PA UPRAVLJANJE VODA?

Upravljanje z vodo je v starih stavbah bolj zapleteno, saj lahko v novih zgradbah zgradite sistem za zbiranje deževnice in sive vode ter ju recikirate. Našo hišo smo morali nekoliko spremeniti, zato smo premislili o sistemu, v katerem lahko vsaj tri kopalnice uporabljajo deževnico in sivo vodo iz pralnice - hotelska pralnica je namreč ogromna in porabi veliko vode.

Zato smo izdelali sistem za zbiranje vode in jo uporabljali le za splakovanje in namakanje. Seveda uporabljamo okolju prijazna čistila z zelo majhnim vplivom, zato namakanje ni ogroženo; sploh ne škodujejo rastlinam. Imamo tudi velik sistem za zbiranje vode, ki se uporablja tudi za bazen v nujnih primerih, ko ga zaradi pomanjkanja vode ni mogoče napolniti.

Druga stvar, ki smo jo naredili, je bila namestitev majhnega ribnika. Na nek način služi zbiranju vode, saj zbira deževnico s strehe, pomemben vidik pa je tudi biotska raznovrstnost. To ni neposredno povezano z varčevanjem z vodo, zagotovo pa pripomore k drugemu vidiku, to je naturalizaciji našega okolja.

KAJ PA POHIŠTVO IN DOBAVNA VERIGA?

Vsaka soba je opremljena posebej, vse so zelo različne. Večina kosov je rabljenih in obnovljenih. Če jih ne moremo kupiti iz druge roke, poskušamo poskrbeti, da so okolju prijazni, dobro izdelani, trajno zasnovani ali popravljivi. To so glavna načela, ki jih upoštevamo pri pohištvu. Kar zadeva dobavno verigo, bi rekel, da je za nas najpomembnejša hrana. Ko pripravljamo hrano, testenine in pico, skušamo za vse stvari, kot sta moka in sadje, uporabljati lokalne dobavitelje. Vedno gremo na ekološko tržnico in kupujemo od lokalnih kmetov; nekatere stvari je res težko dobiti, vendar vedno poskušamo dati prednost lokalnim. Poleg tega je ekološka kmečka tržnica prijetna stvar, ki seje lahko udeležimo. Ko jih spoznaš, ti dajo na stran, kar potrebuješ, in naslednjič te vprašajo: "To imamo zdaj, želite to?". Tako na nek način lenim ljudem olajša stvari; ko se enkrat potrudiš, da narediš to spremembo. Seveda je za večino ljudi je verjetno lažje iti v supermarket. Toda s filozofskega vidika menim, da je pomoč malim dobaviteljem pomembnejša, saj bodo supermarketi to zmogli.

SPOROČILO ZA MLADE, KI BODO DELALI V TEM SEKTORJU

Mislim, da smo na splošno v vseh sektorjih v obdobju sprememb, zato bi rekel, da je najpomembnejše, da se zavedamo teh vprašanj, kot sta krožnost in trajnost. Ko se to zavedanje ustvari, se ne bojte govoriti in delovati v skladu z njim, saj je veliko ljudi, ki so morda vlagali v svoje podjetje in nikoli niso razmišljali o tem, da bi v to vlagali, morda niso nikoli je menil, da bi morali to spremeniti. Zato menim, da je resnična vrednost mladih, vsaj z mojega vidika, v tem, da lahko prinesejo nove poglede in energijo za potrebne spremembe. To je velik izziv in mislim, da je glavna težava da veliko ljudi še ni pomislilo, da bi se morali spremeniti. Zato je mlad človek idealna oseba za vodenje organizacij, tudi zato, ker so mladi tisti, ki bodo od teh sprememb imeli največ koristi.

Prizorišče
Verdmont

LOKALNA HRANA IN OBIČAJI

INTERVJU Z

YASMINO LOKMANOGLU

Intervju opravil Tarsus Ticaret ve Sanayi Odasi

ŠTUDIJA PRIMERA: ZANIMIVI KRAJI

Boost the local
farmers economy
Relationships
between locals
producers
and tourists

Slow Food je globalna ljudska organizacija, ustanovljena leta 1989. Njen namen je preprečiti izginjanje lokalnih prehranskih kultur in tradicij, se zoperstaviti vzponu hitrega življenja in se boriti proti vse manjšemu zanimanju ljudi za hrano, ki jo uživajo, za izvor hrane in kako naša izbira hrane vpliva na svet okoli nas. Slow Food je od svojih začetkov prerasel v globalno gibanje, ki vključuje milijone ljudi v več kot 160 državah in si prizadeva, da bi vsakomur zagotovili dostop do dobre, čiste in poštene hrane. Slow Food verjame, da je hrana povezana s številnimi drugimi vidiki življenja, vključno s kulturo, politiko, kmetijstvom in okoljem. Z izbiro hrane lahko skupaj vplivamo na to, kako se hrana prideluje, proizvaja in in s tem spremenimo svet.

Yasmina Lokmanoglu

Slow Food®

KAKŠNO JE IZHODIŠČE ZEMELJSKEGA TRGA?

Začetna točka [Tržnice Zemlje](#) so gastronomski dnevi v Tarsu. Proizvajalci, ki smo jih povabili na Gastronomske dni v Tarsusu, so imeli odličen dobiček. Nato smo ustanovili združenje Slow Food - Slow Food Tarsus. Najprimernejša formula je koncept tržnice Zemlje, mednarodne mreže Slow food. Ta poteka dvakrat na mesec, vsako drugo in četrto nedeljo.

ALI PREJEMATE PODPORO INSTITUCIJ?

Največjo podporo nam nudita občina Tarsus ter gospodarska in industrijska zbornica Tarsus. Pomagata nam tudi borza Tarsus in kmetijska zbornica Tarsus. Vendar sta Gospodarska in industrijska zbornica Tarsus ter Občina Tarsus vedno z nami.

KAJ SO ZAHTEVE, KI JIH JE POTREBNO IZPOLNJEVATI, ČE ŽELITE POSTAVITI STOJNICO NA ZEMELJSKI TRŽNICI?

Ekološko kmetovanje ni nujno, vendar morate dokazati, da kmetujete in redite na okolju in živalim prijazen način. Agroekološki sistemi so zelo primerni za slow food. Če ne želite proizvajati, temveč le predelovati, morate uporabljati proizvode, ki jih kupite na sami tržnici.

KAKŠNA JE VLOGA KROŽNEGA GOSPODARSTVA NA ZEMELJSKEM TRGU?

Poleg vprašanja, kako se hrana proizvaja, je velik del pozornosti, namenjene krožnemu gospodarstvu in trajnosti, namenjen tudi embalaži. Papirnati material je na primer prednost, uporabljajo se košare iz naravnih materialov, nikoli se ne uporablja plastika, temveč embalaža iz materialov, primernih za recikliranje, in podobno. Poleg tega dajemo velik poudarek ponovni uporabi. To vpliva tudi na stroške, ki so v primerjavi s povprečno ceno enakega izdelka višji. Naravna embalaža je v Turčiji zelo draga. Na koncu ljudje pridejo s svojimi vrečkami ali pa se na trgu prodajajo vrečke za večkratno uporabo.

KAKŠNE SEMINARJE ORGANIZIRATE?

Zagotavljamo stalno usposabljanje. Najprej komunikacija, življenje brez plastike, spoštovanje okolja in narave, enakost spolov in o škodi zaradi pesticidov. Redno organiziramo seminarje o teh temah. Vsako nedeljo je vsaj en ali dva seminarja. Kuharski mojstri razlagajo o kuhanju brez odpadkov z izdelki, ki so na voljo na trgu. Otroke pa vsekakor naučimo nekaj okolju prijaznega. Prejšnji teden smo na primer razložili, kako proizvajati sončno energijo. Za otroke smo organizirali delavnico o uporabi sončne energije. Zemeljska tržnica veliko prispeva k turizmu v Tarsu. V Tarsu je veliko gibanja. To se vidi po številu ljudi, ki pridejo, in trgovcih, ki odprejo svoje trgovine. Pred potresom so bili ogledi prav tako prihajajo. Prihod izletov je bil zelo pomemben za naše nedeljske zemeljske tržnice. Promovirali smo Tarsus in poskrbeli, da so bili izdelki iz Tarsusa znani. Poleg tega smo vzpostavili odnos med proizvajalcem in turistom na ogledu. Upam, da se bodo v prihodnjih letih ture nadaljevale. Tržnica Zemlje je postala središče pozornosti. Ker tako naravnih in pristnih izdelkov in hrane ne najdete nikjer drugje. Z jamstvom počasne prehrane lahko dobite okusno hrano brez pesticidov, ali trajnostno hrano, kot si jo želite. Zabavate se lahko z otroki. To je zelo lep in zanimiv kraj.

Slika: Slow Food International

OD NJIVE DO KROŽNIKA V POL DNEVA

INTERVJU Z

MIRKOM LAZNIKOM

Intervju opravil Šolski Center Celje

ŠTUDIJA PRIMERA: UPRAVLJANJE ŽIVIL

Mirko Laznik

Mirko Laznik je direktor podjetja Hiša Lisjak. Hiša Lisjak ima pet lokacij. Organizira dogodke, kot so poroke, poslovna srečanja in praznovanja življenjskih jubilejev, ter pripravlja catering. Gostje so navdušeni nad tematskimi ambienty, izvrstno kuhinjo in inovativnimi idejami ter vse bolj pričakujejo odgovoren pristop k pripravi lokalno pridelane hrane.

KAJ JE TRENUTNO NAJVEČJI IZZIV V SEKTORJU GOSTINSTVA?

Glavni izziv konceptov "od njive do mize" in samozadostnosti je skrajšanje poti od proizvodnje do storitve. Od sušenega mesa do zelenjave in sadja je pomembno, da uporabite lokalne dobavitelje. Avtentični, domači okusi brez umetnih barvil in aditivov.

KAKŠEN POMEN PRIPISUJETE LOKALNIM DOBAVITELJEM?

Imamo že veliko dobaviteljev, ki so praktično naši sosede, in pridelujejo od suhomesnatih izdelkov do jajc, sadja in sira. Kmetje morda nimajo zadostnih količin, vendar se razmere tudi na tem področju izboljšujejo. Na vsakem dogodku skrbno načrtujemo količine, tako da hrana ne gre v nič in da je ostane čim manj. Če izdelki ostanejo, prosimo goste, da jih vzamejo in uporabijo doma.

KAJ NAREDITE Z OSTANKI HRANE?

Ljudje so zelo ozaveščeni in neradi zavržejo hrano. Če je le mogoče, vso hrano porabimo. Vsakemu gostu naročimo, da hrano odnese domov in jo poje naslednji dan, na primer za zajtrk ali za popoldansko zabavo.

KAKO STE VKLJUČENI V LOKALNO SCENO?

Sodelujemo na lokalnih dogodkih, kot je Odprta kuhinja. V okviru lastnega dogodka organiziramo tudi odprto kuhinjo, kjer gostom ponudimo eno jed v slogu odprte kuhinje. Pri tem uporabljamo čim več sezonskih izdelkov. En tečaj opravimo v odprti kuhinji na tem čudovitem območju. Gostje so zunaj in uživajo v tistem, kar takrat uspeva.

Samooskrba
Lokalni
dobavitelji
Avtentični izdelki
Brez odpadkov

Hiša Lisjak

ALI VIDITE KAKŠNE NACIONALNE SPODBUDE ZA TRAJNOSTNO RAVNANJE S HRANO?

Ne čutimo posebne spodbude s strani vlade, ampak bolj s strani gostov. Gostje želijo trajnost, pravzaprav jo zahtevajo. Na nacionalni ravni je nekaj razpisov, vendar tega ne izkoriščamo. Kot sem rekel, gostje to zahtevajo in mi se poskušamo prilagoditi njihovim zahtevam.

KAJ MENITE, DA JE KLJUČNEGA POMENA PRI RAVNANJU S HRANO?

Trudimo se delati čim bolj ekološko in s čim manjšim vplivom na okolje. Uporabljamo vse, kar je v danem letnem času na voljo. Pozimi na primer na jedilniku ni eksotičnih živil. Hrano skušamo naročiti optimalno, tako da ni ostankov. Uporabljamo vodo iz pipe, kar je privilegij, ki ga nimajo vsi, in gostom je ne zaračunavamo.

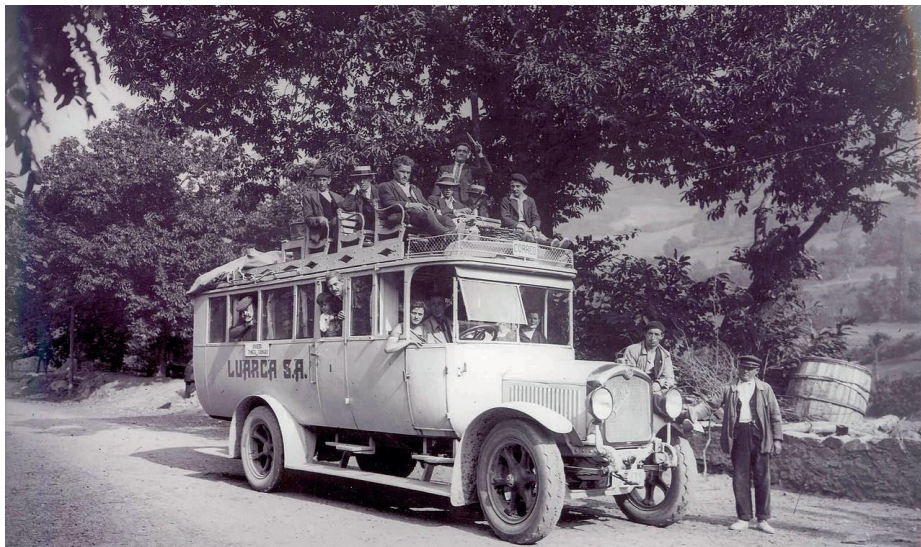
NA POTI OD LETA 1923

INTERVJU Z JAVIERJEM DE LOS RÍOS VILLALBAO

Intervju opravil ACCI

ŠTUDIJA PRIMERA: TURIZEM IN PROMET

ALSA je podjetje iz Asturije, ki bo 5. aprila 2023 dopolnilo 100 let. Družba ALSA, je od svojega začetka vedno izkazovala svojo podjetniško miselnost. Ustanovljena je bila za prevoz potnikov po cesti, zdaj pa je eno glavnih podjetij za mobilnost na svetu.

Vagon Saurer na
progi Oviedo-Cangas
del Narcea leta 1923

Avtobus

ALI IMATE POSEBNE STORITVE ZA TURISTE?

Da, poleg naših prevozov na dolge razdalje, ki jih poleti okrepimo, da bi zagotovili storitve za vse turiste, ki se morajo premikati vso sezono, ponujamo tudi ekskluzivne turistične storitve, kot so te tukaj v Asturiji, Oviedu in Gijonu, ki delujejo celo poletje. Te storitve, ki prikazujejo vse glavne lokacije v Oviedu in Gijonu ter jih predstavijo s pomočjo avdio vodnika, so bile zelo uspešne.

Nudimo tudi posebne storitve mobilnosti za plaže. Na primer, v Rodilesu imamo storitev, s katero vozimo potnike iz mesta Villaviciosa. Poleti v Lastresu nudimo tudi ekskluzivni prevoz potnikov na plažo, v Asturiji pa storitev imenovano "Plan Lagos", ki ne deluje samo poleti, ampak tudi v drugih obdobjih visoke sezone. To je storitev, ki poteka v zelo posebnem okolju, kot je naravni park jezer Covadonga. S temi avtobusi in storitvami odstranjujemo zasebna vozila s cest, kar je za nas zelo pomemben dosežek. Za okolje ob jezerih in mesto Cangas de Onis pa je ta ukrep še pomembnejši, saj je njegov vpliv na okolje in živali, ki tam živijo, ključnega pomena, kajti na ta način jih ne vzemirjamo toliko.

KAKŠNI SO VAŠI NAČRTI GLEDE TRAJNOSTI V BLIŽNJI PRIHODNOSTI?

Za nas je ključni cilj strategije, da preidemo na bolj trajnostna prevozna sredstva za okolje. Eden od naših predlogov in ciljev je, da bi do leta 2035 ves naš mestni vozni park morda dosegel ničelne emisije. Za to še vedno preučujemo vse možnosti in alternative. Tehnologija se zelo hitro premika in trenutno vlagamo vse svoje napore in znanje v te alternative. Nismo zaprti za nobeno od njih, pa naj gre za vodik, elektriko, čista goriva ... Kot vemo, je najboljša možnost električni avtobus, vendar trenutno delamo tudi na projektih, ki vključujejo vodik in druga možna goriva.

9.719 zaposlenih
76.000 ur
usposabljanja za
varnost, kakovost
in okolje
1,7 milijona EUR
letnega proračuna za
usposabljanje,
usklajevanje
poklicnega razvoja,
enake možnosti
in preprečevanje tveganj.

Javier De Los Ríos
Villalba

alsa

UPRAVLJANJE DOGODKOV IN KG

INTERVJU S

STEVOM TAYLORJEM

Intervju opravil CGU

ŠTUDIJA PRIMERA: UPRAVLJANJE DOGODKOV

Steve Taylor

Steve Taylor je okoljevarstvenik in svetovalec za gospodarski razvoj, specializiran za razvoj in izvajanje trajnostnih projektov. Znan je po svojem delu na glasbenih festivalih, saj je bil vodja trajnostnega razvoja na dogodkih, kot so *T in the Park*, *Lake of Stars Festival Malawi*, festival *Commonwealth Games 2014* v Glasgowu in festival *HebCelt* v Stornowayu, pri čemer je za vsak dogodek prejel nagrado Greener Festival. Za šole, športne klube, podjetja in družbene skupine je opravil delo na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov. Njegovi projekti segajo od okoljskega pregleda afriškega pokala narodov nogometnega turnirja v Gani do razvoja projekta skupnostnih parcel v Glasgowu, je pomagal zmanjšati ogljični odtis pri več kot 100 projektih.

**KATERE SO PO VAŠIH
IZKUŠNJAH
NAJPOGOSTEJŠE TEŽAVE, S
KATERIMI SE SREČUJETE
PRI TRAJNOSTNEM
UPRAVLJANJU DOGODKOV?**

V smislu festivala "T" v parku je bil zelo pomemben. Varovali smo okolje in preprečevali onesnaževanje vodotokov, kar je bila naša prednostna naloga. Pri drugih festivalih je šlo za zmanjševanje količine odpadkov. Pri nekaterih gre morda za zmanjševanje porabe energije ali malo od vsega naštetega, vendar je vse pomembnejše, da se ljudje na prizorišče festivala pripeljejo z javnim prevozom in ne z osebnimi avtomobili, saj le-ti oddajajo tako veliko ogljika v zrak.

Ustvarjalnost
Inovacije
Tržne priložnosti
Prilagojene strategije

festival T IN THE PARK

VSAKO STRATEGIJO ZA TRAJNOSTNI DOGODEK BI BILO TREBA PRILAGODITI POSEBNIM OKOLIŠČINAM SAMEGA DOGODKA. KATERE UKREPE STE IZVEDLI ZA FESTIVAL HEB CELT?

Na Hebridskem keltskem festivalu Heb Celt v Stornowayu izvajamo sistem za odlaganje steklenic. Vodila ga je organizacija Zero Waste Scotland, ki nam je dala na voljo finančna sredstva za najem opreme za vračanje depozitov, zato smo uporabljali biološko razgradljive pivske kozarce, ki so šli v stroj. Bilo je uspešno, ker je bilo zabavno. Izgledalo je kot nekakšna loterija, saj si kozarec vrnil v stroj in vsake toliko časa je bil izbran zmagovalec. Običajno je pisalo, da niste ničesar osvojili, vendar se je včasih pojavil listek, s katerim ste prejeli nagrado. To je pomenilo, da so ljudje, zlasti otroci, želeli poskusiti znova in znova. Za to so bile potrebne plastenke, ki jih je stroj ločil. Sprejemal je biološko razgradljive pivske lončke in jih je ločeval s skoraj 99-odstotno natančnostjo. Morali smo sicer izločiti kakšno plastenko, vendar je stroj res učinkovit pri ločevanju.

Dogodek je bil neodvisno spremljan in ocenjen, pri čemer smo dosegli 85-odstotno stopnjo recikliranja. To je pokazalo, da se ljudje vključijo, če je nekaj zabavno. Želeli so sodelovati in s tem so poskrbeli za neverjetno čistočo v areni. Ljudje so prihajali do mene in mi govorili, da je še nikoli niso videli tako čiste, ker so otroci hodili naokoli in pobirali kozarce s pivom ter jih skušali spraviti v stroj. Poskrbeli smo, da je bilo zabavno in izobraževalno. Tako so se vključili ljudje in vodstvo, da so te odpadke ohranili ločene in jih odpeljali na pravo mesto. To je res pomembno, saj se včasih tok odpadkov lahko pomeša, potem ko so bili ločeni.

NAM LAHKO PREDSTAVITE PRIMER, KAKO JE KROŽNOST LAHKO OPAZNA PRI UPRAVLJANJU DOGODKOV?

Festival Laker stars v Malaviju zelo tesno sodeluje s skupnostjo, na območju pa sta dve šoli. Ko sem obiskal eno od njiju, sem opazil, da učenci sedijo na betonskih tleh in se učijo pred učiteljem. Klopi ni. Govoril sem z ravnateljem šole. Vprašal me je, kaj boste naredili z odrom ob koncu festivala, to je bil lesen oder, ki smo ga zgradili posebej za festival. Ta oder smo podarili šoli, ki ga je nato preuredila v mize. Ko sem se čez leto dni vrnil, sem šel v učilnice in otroci so sedeli za mizami, narejenimi iz odra, ki ga je uporabljal festival in na katerem so igrali umetniki. To se mi zdi odličen primer zgodbe o krožnem gospodarstvu. Uporabljajo svoje sposobnosti in prizadevanja. Potrebovali so le les, ki si ga drugače ne bi mogli privoščiti.

[Lake of Stars Festival Malawi](#)

Prevezemite odgovornost, verjemite v to, kar počnete, raziskujte, kar se vam zdi zanimivo.

Daiva Tankūnaite

Živimo v obdobju sprememb, zato bi rekla, da je najpomembneje, da se teh vprašanj zavedamo.

Ariella Kristianson

Z izbiro hrane lahko skupaj vplivamo na način pridelave, proizvodnje in distribucije hrane ter s tem spremenimo svet.

Yasmina Lokmanoglu

Gostje želijo oziroma zahtevajo trajnost, zato se poskušamo prilagoditi njihovim zahtevam.

Mirko Laznik

Eden od naših predlogov in ciljev je, da bi do leta 2035 ves naš vozni park mestnih storitev dosegel ničelne emisije.

Javier De Los Rios Villalba

Pri krožnosti gre za ohranjanje stvari v krogu z ustvarjalnostjo in iskanjem alternativ, ki preprečujejo, da bi materiali končali na odlagališču.

Steve Taylor

Financira Evropska unija. Vendar pa so izražena stališča in mnenja izključno stališča in mnenja avtorjev in ne odražajo nujno stališč in mnenj Evropske unije ali nacionalne agencije. Niti Evropska unija niti nacionalna agencija ne moreta biti odgovorni zanje.

**Funded by
the European Union**

CIRCLE2: poklicno izobraževanje in usposabljanje ter MSP na poti h KG
Št. Projekta: 2022-1-LT01-KA220-VET-000085809